

GOOD PRACTICE 86 POLAND - PHOTO WORKSHOPS FOR ROMA CHILDREN “ROMANY CLICK”

Region Malopolska Region
Municipality Czarna Góra
Action type

Photo Workshops for Roma children “Romany click”
Level of the good practice promising

ŚUKAR I BARO

W porcie słońca, mgła to być może ten sam albo całkiem miłym, żyłi wstępnie bawia. Sukar - Pajany i Baro - Wiatki. Sukar zawsze miał dobre słowo dla każdego. Pierwszy podziwiał na dzień dobry iycze miliego dnia. Cieszył się każdą chwilką, smiech i gwar miał nigdzie na smachu. Był kowalem tak jak Baro. Pomógł i czegoś zrobił coś pięknego i przytoczenie.
Baro był wieki i ichy jak kot. Trasa miał tpy, bez wyrazu, na loty nigdy nie zapisał wzmianki. Chodził jak gwałtowny chmur, w każdej chwili gotowa puścić. Ziemie nawalającim dzieciom i grać. Nie go nie lubi. Ludzie omijali to mowotem z daleka. Na dołkach nie nie porażki zabił do końca dobre. Ciepło się nie dołożył, swawolę zapisał.
Pierwszy noo Sukar miał sen. Szedł się mu, że spoczął w lesie stawa. Starzec roził do niego: - Cieszył się ludzki, chędną zwiastę, chwiliły się tworzą prace. Umiesz cieszyć się życiem, to też się chwili. Wzrosła, jedena z moich córek, poprosiła mnie, abyś dał ci nakle. Wszystko to, co nie zrobiła, stęch długi ludzom. Znajdźcie ten młot pod starą wierzby tam, gdzie się długi kępczy. Wywarce, że wyposada ięczenie, a młot gędnie.
- Co na dżony sen - myślał Sukar - wydawało mi się, że to nie sen, jakby to dżony się na jawie. Mamy to sprządać - czy to był tyłko sen?
Ale to nie był sen. Pod starą wierzby znalazł młot, który spełniał życzenia! Rankiem wstał do łazienki, rozpiął ogień w palenisku, włożył do paleniska kawał żelaza i zaczął dmuchać młotem. Każdy zdania była rozpalone do czerwoności, wypowiedział życzenie - „Chcę mieć świeczki siedemdziesiąt!” Młot zaczął obijać żelazo jak szalony. Nim czas przelotki zaimknie, głębił młotem - siedemdziesiąt świeczek był gotowy. Młotem rozbiłszy listki dębowe i kłosa.

Saj jaela oleda he tól berł, albo har oła natyla. Dżewotem pęgnę dój phela. Sukar he Baro. O Sukar, has he wóe licho law pendal kaidżonee! Póto phendat licho dżewotem. Cęcyndat pes kaidżona natucha. Jauwepem he glii has he furt po wóta. Has kowalickie młot to o Baro. Korfa młotem swawolę kór he licho.
O Baro, has baro he swawolę sur graj. Leżko emj has młotem, brójawepem. Phela sa gwałtowno dżewot, to co młot gwałtowno e phone. Nihilu to na rado dżelaz. O młotem danił he obłazana. Nie na dżewotem te kere licho. Sotat pes na chudich, swawolę młotem. Jekhała natucha e Sękaromem has sum. Dżelaz leke sumo, kaj ando wól dżelaz phone. O dżewotem phendat.
- Jajatem tut o młotem, o rawa, jajatem tut tól baci. Dżewotem tut te radnie dżelazomucha, oła tól pes jajatem. E wóe - jekha młotem dżewotem młotem, kaj te dżewotem o wóe. Swawolę, sa kija kęrcja me jawel pendal o młotem. Rakhoja oła swawolę te kere wóta, kódy, kaj pes o domo pęchłem, te phendaj, a tito ięcżem, kere o wóe.
- So na sumo - młotem pendal o Sukar - oła has swawolę sa na sumo, swawolę sa bi te jawelazha Góte. Ale oła na has sumo. Tyle phent wóta, rakhoja o wóe, to kere ięcżem.
Tawolę wglad ande kłosa, młotem e jag ande wóta, wóelodas o wóe he dżewotem te phendat pńotucha. Kana tawolę o rawa has kere do iędolipem, wphendaj ięcżem - kamow świeczkom eławotem. O wóe jela te młotem swawolę oła wóe. Półka e rawa pęgnęła phawolę pńotem, o świeczkom eławotem has kere. Has pe kere wóelodas listki dębowe he dżewotem.

Ilustracje do bajki Śukar i Baro zostały zrealizowane przez Romskie dzieci z osiedla Czamy Dunajec.

Contact organisation

Roma Educational Association HARANGOS

Os. Teatralne 25/29

31-947 Kraków

Poland

harangos@o2.pl, isaromni@interia.pl

contact person: Mrs Ma?gorzata Mirga-Tas

mirgagosa@gmail.com

+ 48 721 111 794

Themes Youth

Keywords Culture, Roma history, romani language

Duration (start/end) 2007-2015

In progress Non

Scale local, regional, transnational

Context

The authors of the project – Marta Kotlarska photographer and sculptress Ma?gorzata Mirga-Tas (Roma origin) - decided to engage in a dialogue with stereotypes.

Roma children living in Roma settlements in rural areas do not have many interesting possibilities to spend free time. Often - children from the poorest areas - do not go on vacation anywhere. Project *Romani Clic* is a proposal for them to learn to how to spend useful time playing and learning at the same time. Value of the project is that the people working in it are also the young Roma and children have the comfort of talking on the Romany and Polish language. Participants meet a role models who are young well educated Roma.

During the project children produce pinhole cameras and then they photograph the scene from a fairy tales. The pictures are illustrations for fairy tales written by John Mirga - Roma poet living and working in Czarna Gora. In the last phase of the project, young Roma led photography workshops for their Polish colleagues from the school and together organize an exhibition.

Description

The main objective is artistic education of Roma youth. Project provides varieties of leisure activities for the holiday and artistic way of integration with the mates from school. The project is carried out in stages: first, the Roma children learn Roma tales, later with instructors and tutors discuss it and set design to play a portion of a fairy tale. Then children produce pinhole cameras and photograph the scene from a fairy tale. The results of these activities are beautiful, large and magically looking images. After the workshop the exhibition of these pictures and vernissage is organized and presented to a wider public.

Language of the supporting documents Romani

Additional documents available Oui

Partners Civil society, including Roma community, governmental, local or regional, other

Other Local electronic media, interviews with participants, materials for Ministry of Administration and Digitization as a coordinator of the governmental programme for Roma benefit and institution responsible for minority issues.

Does the policy respond to a EU request and/or refer to EU Directive ? Non

Method used

Workshop with brainstorming, discussions, presentations, theater and art classes.

Technical resources 1

Human resources 3

Financing

7-day session for approx. 30-50 participants – c.a. 7 500 EUR each year

Financial resources 3

Participation

Roma children and youth, Roma school assistants.

Results obtained

Results obtained (specify performance indicators if any):

- approx. 50 Roma children and youth trained each year
- pictures and exhibitions
- publications in Polish and Romanes
- each year one public exhibition
-

Soft achievements:

- improving the self-esteem of Roma children
- improving of cultural skills and sensitivity
- improving the cooperation and personal relations between the Roma school assistants and Roma children
- They spend a good time for the holiday

Long-term perspectives and sustainability of the action

Project was conducted each year since 2007 until 2015 now in different places in Poland and London (UK).

Further continuation possible through resources of governmental Programme for Roma community in Poland.

What are the keys to success of this action?

Roma children acquire new skills and develop skills, they nice and usefully spend their free time, integrate within Roma and non Roma community. Learn about Roma history and Roma fairy tale.

What were the main difficulties encountered?

Financial support

What would you recommend to those carrying out a similar action?

- lead such classes in Poland and abroad , also for children from other minorities

- keep it systematic – few days each year.

Action validated as a good practice by

Pointed as a good practice in academic publication: *Romowie 2013. Od działań systemowych do rozwiązań lokalnych*, red. Barbara Weigl, Małgorzata Rozycka, Akademia Pedagogiki Specjalnej, Warszawa 2013

Diffusion resources Material, Other, Website

Internet <http://www.widzisie.com/?romski-pstryk,210> <http://www.otwarta.org/10336/>

Material Publication in both Polish and Romanes

Other schools, art galleries

Action type

Photo Workshops for Roma children “Romany click”

COE Good Practices and Policies

<http://goodpracticeroma.ppa.coe.int/>

Friday, March 18, 2016 - 11:26